

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

Sưu tầm tuyển chọn những bài văn hay Phân tích truyện ngắn Ông già và biển cả của tác giả Hê-Minh-Uê - Đề học tốt môn Văn lớp 12

Đề bài: Anh/chị hãy viết bài văn phân tích ngắn gọn tác phẩm Ông già và biển cả của nhà văn Hê-minh-uê.

Bài làm:

Bài văn hay nhất phân tích truyện Ông già và biển cả

Nhắc đến nguyên lý tảng băng trôi nổi tiếng thì chúng ta nhớ ngay đến nhà văn Hê minh uê. Có thể nói ông là một nhà văn vĩ đại nhất nước Mỹ thế kỉ XX. Ông để lại nhiều tiểu thuyết hay có giá trị về cuộc sống trong đó có tác phẩm ông già và biển cả. Từ tiểu thuyết ấy đã đánh dấu tên tuổi của ông. Đặc biệt tác phẩm ấy còn được viết theo nguyên lý tảng băng trôi.

Trước hết là nguyên lí tảng băng trôi thì ông chính là người đề xướng lối viết kiệm lời nhưng lại giàu ý nghĩa ấy. Theo ông thì một tác phẩm thì phải được viết theo nguyên lí tảng băng trôi mà chỉ có ba phần nổi bày phàm chìm đòi hỏi mọi người phải suy nghĩ chiêm nghiệm mới có thể thấy hết cái hay của nó. Nhà văn không trực tiếp nói ra ý tưởng của mình mà phải xây dựng những hình tượng có rất nhiều sức gợi. Có những câu văn để trống để cho mọi người tự suy nghĩ và tìm hiểu, tự rút ra phần ẩn ý của tác phẩm.

Về tác phẩm thì nhân vật chính là ông già Xantiago – một ông già đánh cá người Cu ba. Ông đã 74 tuổi và trong suốt 84 ngày liên lão không câu được bất cứ một con cá nào dù nhỏ hay to. Chính vì thế mà đến cậu bé Ma nô lin cũng bị bố mẹ cấm không cho đi câu chung với lão nữa. Có thể nói người ta cho rằng ông vận xui rồi. Một hôm với ý chí không chịu khuất phục của mình xantiago quyết định một mình ra khơi đánh cá. Thế rồi câu chuyện bắt đầu từ đó và những hình tượng ý nghĩa cũng từ đó mà được nhà văn thể hiện.

Ông lão đi đến trưa thả một bốn cần câu và đợi cho đến trưa thì có một con cá kiếm cần câu. Con cá ấy to lớn làm cho ông lão cảm thấy rất xứng đáng với tài nghệ của mình. Chính vì thế mà ông quyết định phải bắt được nó vào bờ cho người ta không nói được gì ông nữa. Con cá hiện lên với những ấn tượng vô cùng đẹp. đó là một con cá to nó thể hiện qua những vòng lượn tròn rất lớn. Không những thế ông lão còn thấy nó qua một cái bóng đen vượt dài qua dưới thuyền, Lão không thể tin vào độ dài của nó. "Cái đuôi lớn hơn cả một chiếc lưỡi hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẳm". "Thân hình đồ sộ và những dọc dài màu tía", "bộ vây to sụ bên sườn xòe rộng". Nhà văn đã dùng những từ hay nhất gọn nhất để có thể miêu tả hình ảnh của con cá kiếm ấy. Con cá ấy hiện lên thật sự rất lớn, nó làm cho ông lão cảm thấy như đang buộc một con thuyền khác lớn hơn vào cạnh thuyền của mình. Ngay khi đó, con cá rờn rã kéo ông lão ra khơi xa trong suốt hai ngày đêm. Một con người cô độc, ra khơi chỉ với một chai nước và

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

quyết tâm không gì lay chuyển về việc bắt được con cá lớn xứng đáng với tài nghệ của mình, lúc này đã được đặt vào thử thách quyết định. Liệu lão có chinh phục được con cá kiếm ấy không?

Và cuộc chiến giữa ông già và con cá bắt đầu từ đó, một cuộc chiến không cân sức.

Về phía con cá nó tỏ ra cũng rất khôn ngoan. Khi bị mắc câu thì con cá lượn vòng chậm rãi bên thuyền sau đó nó lại đột ngột tấn công ông lão. Khi mệt nó lại chậm rãi, có những lúc ông lão tưởng rằng đã bắt được nó nhưng nó lại bơi ra xa. Con cá khiến ông lão chóng mặt hoa mắt choáng váng. Những vòng lượn ấy như thể hiện được sự cố gắng thoát khỏi sự bủa vây của người ngư phủ. Nó "phóng vút lên khỏi mặt nước phô hết tầm vóc khổng lồ, vẻ đẹp và sức lực. Nó dường như treo lơ lửng trên không trung... rơi sầm xuống nước bắn tung trùm lên cả ông lão và chiếc thuyền"

Qua đây ta thấy được ý đồ nghệ thuật mà nhà văn gửi gắm qua hình tượng con cá kiếm. Đó là con cá kiếm là hình tượng văn học mang tính người, toát lên sự kiêu dũng cũng như bất khuất vượt lên mọi khó khăn của cuộc sống. không những thế con cá kiếm còn là biểu tượng của thiên nhiên đẹp đẽ vô cùng. Sức mạnh của thiên nhiên được thể hiện qua hình tượng đặc điểm của con cá Kiếm ấy. Đồng thời nó biểu tượng cho ước mơ khát vọng của con người.

Về phía ông lão thì sao? Ông tỏ ra mừng vui khi thấy con cá nhưng ông cũng biết là mình sẽ phải chiến đấu với nó để đi về. Đây là một cuộc chiến đấu không cân sức mà bên yếu lại là ông lão. Thế nhưng ông không chịu khuất phục mà kiên quyết bắt con cá đó về. Ông cảm nhận được những vòng lượn của con cá qua áp lực của những sợi dây. Và khi nhìn sự căng trụng của sợi dây thì ông biết nên kéo hay nói lỏng ra. Đặc biệt là hành động nhanh chóng và dứt khoát ông đã phóng lao trúng tim con cá. Cuộc chiến không cân sức như thế nhưng ông nhất định kiên cường ý chí và cuối cùng ông đã thu phục được nó.

Qua đây ta thấy được nhà văn khẳng định sức mạnh và vẻ đẹp của con người qua hình tượng ông lão. Đặc biệt là sự thắng lợi của con người trong hành trình chinh phục thử thách.

Thế nhưng kết cục câu chuyện thì quá thương tâm bởi vì khi ông bắt được nó như thế nhưng cuối cùng cũng bị đàn cá mập đến rĩa thịt con cá kiếm khiến cho nó khi vào bờ chỉ còn tro bụi xương mà thôi. Nhưng điều đó không quan trọng mà quan trọng là ông lão đã thắng trong trận đấu không cân sức đó. Chính những điều đó mới là những điều để nhà văn gửi gắm những ý nghĩa biểu tượng.

Qua đây ta thấy được phần nổi và phần chìm của tác phẩm. Phần nổi là hành trình chinh phục con cá kiếm của ông lão Xantiago. Còn phần chìm gồm ông lão biểu tượng cho sức mạnh và trí tuệ của những người dân lao động. Con cá kiếm biểu tượng cho sức mạnh vẻ đẹp của thiên nhiên. Biên cảnh khung cảnh kì vĩ đã là môi trường hoạt động sáng

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

tạo của con người. Còn cuộc đi câu kia chính là hành trình đi tìm cái đẹp và chinh phục thiên nhiên. Nó còn là hành trình theo đuổi ước mơ và biến ước mơ thành hiện thực. Và đồng thời là hành trình để vượt qua thử thách để tới thành công.

Như vậy qua đây ta thấy được nguyên lí tảng băng trôi của Hê-Minh-uê và tác phẩm *Ông già và biển cả*. Qua tác phẩm này chúng ta không những hiểu được những phần chìm phần nổi của nó mà còn học tập được từ nhà văn lớn ấy lối viết kiệm lời này.

Một số bài văn mẫu chọn lọc cùng chủ đề

Bài số 1:

Hê-minh-uê là một trong những nhà văn vĩ đại nhất nước Mĩ thế kỉ XX. Ông là người khai sinh ra nguyên lí sáng tác: coi tác phẩm nghệ thuật như một tảng băng trôi, người đọc tự khám phá phần chìm để thấy được ý nghĩa và giá trị đích thực của tác phẩm, ông vinh dự được nhận Giải Pu-lit-dơ (1953) – giải thưởng văn chương cao quý nhất của Hoa Kì và Giải thưởng Nô-ben về văn học (1954). Hê-minh-uê đã để lại một khối lượng tác phẩm đồ sộ gồm nhiều thể loại: truyện ngắn, tiểu thuyết, thơ, hồi kí, ghi chép... Năm 1952, sau gần 10 năm sống ở Cu-ba, Hê-minh-uê cho ra đời tác phẩm *Ông già và biển cả*. Đây là cuốn tiểu thuyết tuy chỉ có tầm cỡ của một truyện vừa nhưng lại là tác phẩm nổi bật nhất trong sự nghiệp sáng tác của Hê-minh-uê bởi nó đã chứa đựng thông điệp quan trọng được coi là tuyên ngôn nghệ thuật của nhà văn: Con người được sinh ra không phải để dành cho thất bại. Con người có thể bị hủy diệt nhưng không thể bị đánh bại.

Bối cảnh của truyện là ngôi làng chài yên ả gần bến cảng La-ha-ba-na. Nhân vật chính là ông lão ngư phủ Xan-ti-a-gô với mơ ước cháy bỏng là sẽ đánh bắt được một con cá lớn nhất trong đời. Một mình trên con thuyền nhỏ bé ra khơi, ông lão quyết lập chiến công. Trải qua nhiều ngày lênh đênh trên biển cả đầy vất vả, hiểm nguy, cuối cùng ông lão đã đánh bắt được một con cá kiếm khổng lồ, buộc nó cập mạn thuyền rồi dong vào bờ. Nhưng con cá kiếm đã bị đàn cá mập tấn công, ông lão dùng hết sức lực để chống chọi với lũ cá mập hung dữ. Khi đuổi được lũ cá mập ra xa thì con cá kiếm chỉ còn lại bộ xương, ông lão buồn bã trở về túp lều của mình, nhưng trong lòng ông vẫn chưa tắt những ước mơ tốt đẹp.

Thông qua hình ảnh ông lão Xan-ti-a-gô đơn độc, quật cường đã chiến thắng con cá kiếm khổng lồ bằng ý chí phi thường và kĩ năng nghề nghiệp điêu luyện, Hê-minh-uê ca ngợi phẩm chất đáng quý của con người lao động.

Ông già và biển cả được đánh giá là bài ca ca ngợi con người. Đây là tác phẩm hay nhất, nhiều ý nghĩa nhất, vì thế nên đọc bất cứ đoạn nào chúng ta cũng thấy sự thể hiện sinh động của nguyên lí tảng băng trôi trong sáng tác của Hê-minh-uê.

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

Đoạn trích kể về việc sau khi con cá kiếm mắc câu, ông lão Xan-ti-a-gô đã vật lộn với nó gần hai ngày đêm, sức lực cạn kiệt nhưng ông lão vẫn quyết tâm giết bằng được nó. Cuộc chiến để thu hồi thành quả lao động của ông lão Xan-ti-a-gô quả là vất vả và khó nhọc.

Nhà văn miêu tả con cá kiếm như một "nhân vật đặc biệt" với những nét khác thường. Ở đầu đoạn trích, con cá chưa xuất hiện ngay mà chỉ tạo ấn tượng bằng những vòng lượn tròn rất lớn. Nhà văn có dụng ý để ông lão cảm nhận gián tiếp về con cá qua những vòng lượn của nó. Từ lúc mắc câu, con cá kiếm không nổi lên mặt nước mà cứ kéo sợi dây câu bơi ra xa. Sau đêm thứ hai, khi đã kéo chiếc thuyền của ông lão đi khắp các hướng thì con cá bắt đầu lượn vòng. Những vòng lượn gợi lên từng thời điểm và mức độ căng thẳng của cuộc đấu sức giữa ông lão và con cá kiếm. Lần thứ nhất, con cá còn khỏe nên nó lượn một vòng tròn rất lớn. Hai giờ sau, các vòng tròn hẹp hơn. Đến lần thứ hai, sau khi quật mạnh sợi dây vài lần, con cá không quật dây đậy nữa mà bắt đầu lại lượn vòng chậm chậm, tức là nó đã dần dần đuối sức. Hai lần đầu, ông lão phán đoán độ lớn của con cá nhờ cảm giác từ đôi tay đang níu giữ sợi dây. Những vòng lượn tiếp theo, con cá đã nhô mình lên khỏi mặt nước và ông lão lần đầu tiên thấy con cá.

Xảy ra đồng thời với những vòng lượn để thoát khỏi lưỡi câu của con cá kiếm là hành động dùng hết sức níu sợi dây để kéo con cá vào gần thuyền của ông lão. Cứ mỗi lần con cá lượn vòng là mỗi lần ông lão phải gắng sức, đến nỗi cảm thấy choáng váng. Sau mỗi lần như thế, ông lão lại tự nhủ: Hãy cố lên chút nữa, hãy giữ đầu óc tỉnh táo! Những chi tiết này cứ lặp đi lặp lại cho đến khi ông lão phóng ngọn lao vào trúng tim con cá.

Kiểu kết cấu trên nhằm đặc tả sức mạnh và sự khôn ngoan của con cá kiếm và cho thấy mức độ gay go, quyết liệt của cuộc chiến giữa ông lão Xan-ti-a-gô với con cá kiếm. Vòng lượn của con cá càng nhiều và thay đổi liên tục chứng tỏ nó khôn ngoan, dũng cảm, kiên cường chống đỡ không kém gì đối thủ. Con cá cố gắng thoát khỏi sự níu kéo quyết liệt của lão ngư phủ. Cả hai bên đều đã kiệt sức nhưng đều cố giành phần thắng về mình.

Sự lặp lại những vòng lượn của con cá kiếm còn gợi lên hình ảnh một ngư phủ từng trải và lành nghề. Chỉ bằng mắt nhìn và cảm giác đau đớn nơi bàn tay, ông lão đã ước lượng được độ lớn của con cá qua những vòng lượn từ rộng tới hẹp, từ xa tới gần. Xan-ti-a-gô đã khéo léo điều khiển sợi dây vì nếu để chùng dây thì không thể kéo con cá lại gần, còn nếu căng dây quá thì con cá sẽ nhảy vọt lên, có thể làm tuột lưỡi câu. Lúc đầu, ông lão thu ngắn dây để con cá không thể quay vòng: Lão lách vai và đầu ra khỏi sợi dây và bắt đầu liên tục kéo nhẹ nhàng.

Diễn biến cuộc chinh phục con cá kiếm của ông lão Xan-ti-a-gô được tác giả miêu tả như một trận chiến đấu thực sự. Suốt hai giờ đồng hồ, ông lão mệt nhoài, người đầm mồ hôi vì cứ phải ra sức kéo sợi dây để cho con cá khỏi quay vòng. Sức lực của ông lão suy kiệt nhanh chóng, ông lão thấy hoa mắt..., mồ hôi xát muối vào mắt lão và xát muối lên vết cắt phía trên mắt và trán. Ông lão tự nhủ: Chúa sẽ giúp ta chịu đựng. Ta sẽ đọc một

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

trăm lần kinh Lạ Cha và một trăm lần kinh Mừng Đức Mẹ. Nhưng lúc này thì ta chưa thể đọc.

Đến vòng lượn thứ ba, khi đã thấm mệt, con cá không quật dây nữa và bắt đầu lại lượn vòng chậm chậm... Rồi ông lão nhìn thấy: Cái đuôi lớn hơn cả chiếc lưỡi hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẫm. Nó lại lặn xuống và khi con cá hãy còn mấp mé mặt nước, ông lão có thể nhìn thấy thân hình đồ sộ và những sọc tia trên mình nó. Cánh vi trên lưng xếp lại, còn bộ vây to sụ bên sườn xòe rộng.

Ông lão phân tích tình hình, tìm mọi cách kéo con cá lại gần thuyền và tự động viên: Hãy bình, tĩnh và giữ sức, lão già ạ. Kéo đi, tay ơi... Hãy đứng vững, đôi chân kia. Hãy tỉnh táo vì tao, đầu à... Nhưng đó cũng là lúc sức cùng lực kiệt: Miệng lão khô khốc không thể nói nổi, hoặc nếu có thì cũng bằng giọng thì thảo, yếu ớt.

Khi ông lão chuẩn bị phóng mũi lao vào con cá, như trêu ngươi, nó rướn thẳng mình, lại chậm chậm bơi xa, cái đuôi đồ sộ lắc lư trong không trung. Thời điểm quyết định đã tới: ông lão nhấc cao ngọn lao hết mức, vận hết sức bình sinh... phóng xuống sườn con cá ngay sau cái vây ngực đồ sộ, vươn cao trong không trung ngang ngực ông lão... Con cá phóng vút lên khỏi mặt nước phô hết tầm vóc khổng lồ, vẻ đẹp và sức lực. Nó dường như treo lơ lửng trong không trung phía trên ông lão và chiếc thuyền. Thoáng chốc nó rơi sầm xuống làm nước bắn tung trùm lên cả ông lão lẫn con thuyền.

Cách kể chuyện và miêu tả hấp dẫn của tác giả giúp người đọc hình dung ra diễn biến trận đánh càng về sau càng gay go, căng thẳng. Sức lực của ông lão cứ yếu dần đi theo từng vòng lượn của con cá kiếm.

Trong tình huống đơn độc và gay gắt, ông lão biết rằng tốt hơn cả là tự cứu mình. Vì thế nên ông lão củng cố tinh thần và sức chịu đựng để tồn tại và chiến thắng, luôn luôn tự nhủ: Hãy giữ cho đầu óc tỉnh táo và biết cách chịu đựng như một con người.

Ý chí, nghị lực của ông lão Xan-ti-a-gô còn thể hiện ở quyết tâm bắt bằng được con cá. Sức lực cạn kiệt nhưng lão vẫn cố gượng dậy để tiếp tục chiến đấu: Lão cảm thấy hoa mắt suốt cả tiếng đồng hồ, lão cảm thấy choáng váng, đau đớn...

Ông lão phán đoán, phân tích tình thế rồi đưa ra giải pháp hành động hợp lý, chính xác, đồng thời kiên trì chịu đựng và tin rằng mình sẽ giết được con cá: Chỉ hai ba vòng nữa thôi thì ta sẽ có nó... Tao sẽ tóm mày ở đường lượn... Ta đã di chuyển được nó.

Sức mạnh mà Tạo hóa ban tặng cho con cá kiếm là để nó chiến đấu giành lại sự sống từ bàn tay con người. Sức lực của ông lão Xan-ti-a-gô là sức lực của con người. Ý chí, trí tuệ và kinh nghiệm đã giúp lão khắc phục hoàn cảnh, tuổi tác để cuối cùng giành được chiến thắng, ông lão thú vị rút ra bài học: Ta chỉ thạo hơn cu cậu ở mỗi cái trò mảnh lái.

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

Thái độ đối với con cá kiếm phản ánh diễn biến phức tạp trong tâm trạng ông lão lúc này. Ông lão vừa yêu quý, khâm phục con cá vừa quyết tâm phải hạ gục nó. Lão thân mật gọi nó là người anh em và chân thành bày tỏ: Tao chưa bao giờ thấy bất kì ai hùng dũng, duyên dáng, bình tĩnh, cao thượng hơn mày, người anh em ạ.

Nguyên do là vì Xan-ti-a-gô suốt đời làm nghề đánh cá mà đã lâu không bắt được con cá nào, có nghĩa là ông lão không còn tồn tại với tư cách của một ngư phủ. Ông lão đặt ra cho mình nhiệm vụ là bằng mọi giá phải bắt được con cá kiếm. Trong cuộc săn đuổi đó, con cá kiếm đã bộc lộ phẩm chất cao quý như một con người chân chính. Nó không lờn lên làm đắm thuyền, không lặn sâu xuống bứt đứt dây câu mà chấp nhận cuộc đấu tay đôi một cách sòng phẳng. Nó mãi miết kéo chiếc thuyền của ông lão ra khơi xa. Những lời trò chuyện với con cá kiếm và độc thoại nội tâm cho thấy ông lão có cảm nhận rất khác lạ về con cá mà mình đang săn đuổi. Con cá kiếm khổng lồ vừa là đối tượng chinh phục vừa là bằng hữu của ông lão. Điều đó cho thấy hành trình tìm kiếm ước mơ của con người là vô cùng vất vả và hành trình thực hiện ước mơ lại càng gian nan hơn, đòi hỏi con người phải tập trung trí lực cao độ.

Hình ảnh con cá kiếm ở phần nổi là thành quả của nhiều ngày lao động vất vả trên biển của ông lão Xan-ti-a-gô. Ở phần chìm, nó tượng trưng cho ước mơ, khát vọng lớn lao của con người, là vẻ đẹp kì diệu của thiên nhiên. Trong quan hệ với con người, thiên nhiên vừa là bạn bè vừa là đối thủ.

Hình ảnh con cá kiếm khổng lồ trong tác phẩm được tác giả miêu tả từ xa tới gần, từ bộ phận tới toàn thể thông qua cảm nhận từ gián tiếp đến trực tiếp của ông lão Xan-ti-a-gô. Lúc đầu, ông lão chỉ thấy cái bóng đen dài vượt qua dưới con thuyền và cảm nhận rằng nó dài đến mức không thể tin nổi. Sau đó, ông lão nhìn thấy cái đuôi lớn hơn cả chiếc lưỡi hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẳm. Sau vòng lượn thứ ba, ông lão đã ngạc nhiên đến bàng hoàng khi nhìn thấy tận mắt hình dáng tuyệt đẹp và độ lớn chưa từng có của con cá kiếm.

Con cá kiếm có một vẻ đẹp kiêu hùng, kì vĩ. Lúc bị ngọn lao của ông lão phóng trúng tim, con cá kiếm vẫn đẹp một vẻ đẹp tuyệt vời: Khi ấy con cá mang cái chết trong mình, sự tỉnh, phóng vút lên khỏi mặt nước phô hết tầm vóc khổng lồ, vẻ đẹp và sức lực. Nó dường như treo lơ lửng trong không trung phía trên ông lão và chiếc thuyền.

Sau khi ông lão đã buộc nó cặp mạn thuyền để đưa vào bờ thì: Da cá chuyển từ màu gốc, màu tia ánh bạc sang màu trắng bạc và những cái sọc phô cùng màu tia nhạt như đuôi nó. Những đường sọc ấy lớn hơn cả bàn tay người xòe rộng còn mắt nó trông dửng dưng như những tấm kính trong kính viễn vọng hay như vị thánh trong đám rước. Vẻ đẹp sống động không còn nữa mà thay vào đó là sắc màu nhợt nhạt của một sinh vật đã bị tước đoạt sự sống.

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

Sự khác biệt đó hàm chứa một ý nghĩa sâu xa: Con cá kiếm không chỉ là một con cá do ông lão săn được mà là hình ảnh của ước mơ, lí tưởng mỗi con người theo đuổi trong suốt cuộc đời. Sự khác biệt đó còn gọi cho người đọc suy nghĩ: Phải chăng đó là khoảng cách xa vời giữa ước mơ và hiện thực. Khi ước mơ đã trong tầm tay hoặc đã trở thành hiện thực thì nó không còn giữ được vẻ đẹp để, huy hoàng như trước nữa.

Hình ảnh con cá kiếm còn tượng trưng cho khát vọng nghệ thuật và quá trình sáng tạo của nhà văn. Sự xuất hiện lần đầu của con cá kiếm ám chỉ cơ hội cho nhà văn khám phá cuộc sống. Hành trình theo đuổi con cá của ông lão Xan-ti-a-gô cũng là hành trình lao động nghệ thuật của nhà văn. Con cá kiếm vừa xuất hiện cũng giống như tác phẩm mới hình thành ở ý đồ sáng tác, nhà văn chỉ mới cảm nhận được ý nghĩa tiềm ẩn của nó. Đến khi tác phẩm đã hoàn thành thì nó phô ra vẻ đẹp để mọi người có thể nhìn thấy, cũng giống như con cá kiếm lúc phóng vút lên khỏi mặt nước. Đến khi đã có đời sống riêng thì chính tác phẩm đưa tác giả đến bến bờ vinh quang. Con cá kiếm là đối tượng để ông lão chinh phục và chiến thắng, là người anh em để lão so tài và thử sức, là mục đích, lí tưởng mà ông lão hướng đến. Như vậy, khuất phục được đối thủ vừa thể hiện trí tuệ và lòng dũng cảm, niềm kiêu hãnh của con người và là cơ sở để giúp con người đánh giá khả năng chinh phục thiên nhiên.

Đoạn trích trên tiêu biểu cho phong cách nghệ thuật của Hê-minh-uê: ngôn ngữ trong sáng, giản dị, lối kể chuyện thông qua việc sử dụng đối thoại, độc thoại nội tâm của nhân vật cùng với những hình ảnh có ý nghĩa biểu tượng. Sự lặp đi, lặp lại những chi tiết theo kiểu kết cấu vòng tròn xoắn tròn ốc giúp người đọc có thể bóc dần từng lớp vỏ ngôn ngữ để khám phá ra ý nghĩa và giá trị thực sự của tác phẩm. Đoạn trích còn cho thấy khả năng quan sát nhạy bén và trí tưởng tượng phong phú của Hê-minh-uê – nhà văn bậc thầy về tiểu thuyết.

Tác phẩm *Ông già và biển cả* cũng thể hiện tình cảm yêu mến, khâm phục của nhà văn đối với những con người lao động nghèo khổ. Tác giả muốn chuyển đến người đọc một thông điệp quan trọng: Trong cuộc đấu tranh vật lộn mưu sinh hay để lập chiến công, con người có thể chấp nhận cái chết, nhưng không bao giờ chấp nhận lùi bước. Câu chuyện về ông lão đánh cá già nua, đơn độc nhưng vô cùng dũng cảm đã cổ vũ biết bao người trên thế giới dám dấn thân vào sự nghiệp đấu tranh vì hạnh phúc của nhân loại.

Bài số 2:

Những câu chuyện viết về công cuộc chinh phục thiên nhiên của con người đã trở thành một trong những đề tài được đánh giá cao, đó là tâm huyết cho sự tìm tòi, vận dụng trí sáng tạo, tính viễn tưởng trong cách nhìn mới về con người tự do. Hemingway một nhà văn gốc Mỹ tầm cỡ của thế kỉ 20, cũng mở rộng tâm hồn, là nhà văn của cái mới, ông lựa chọn đề tài này để khai thác nhiều hơn, ở người không chỉ nổi bật về khả năng của mình trong cách viết truyện, ông còn bảo vệ được quan điểm của mình về nguyên lí “tảng băng

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

trôi” mang đầy triết lí nhân sinh được thể hiện tất cả qua tác phẩm tiểu thuyết nổi tiếng “Ông già và biển cả”.

Đoạn trích nằm trong phần gần cuối của tác phẩm *Ông già và biển cả*, kể lại về quá trình ông lão kiên trì giữa biển khơi, công cuộc đánh vật chinh phục con cá khổng lồ đã thành công mỹ mãn. Có thể chia đoạn trích này làm hai phần rõ rệt: Phần một từ đầu đến nước bắn tung tóe lên cả ông lão và con thuyền kể về quá trình chinh phục con cá kiếm khổng lồ và vẻ đẹp tuyệt vời của con vật. Phần hai: đoạn còn lại, kể về ông lão Xan-ti-a-gô đưa con cá trở về sau nhiều ngày trời vật vã trên biển.

Mở đầu một cuộc đi săn, bao giờ cũng là sự thăm dò cẩn thận. Trước bối cảnh thiên nhiên rộng lớn, ông già đánh cá mang trong mình nhiều kinh nghiệm về công việc đi biển, vững chèo con thuyền ra giữa biển khơi, để tìm nguồn cá, nhưng ông khá thất vọng vì chưa được con nào. Bất chợt lọt vào trong tầm mắt ông lúc này là hình ảnh một con cá kiếm, ông như người bắt được vàng, trong thâm tâm luôn muốn bắt được con cá này, như chính ước mơ ấp ủ bao đêm của ông làm được một cái gì to lớn. Đến với phần đầu ta như bước vào một khung cảnh đầy hùng vĩ giữa mây nước, sau khi đã nhắm được mục tiêu ông lão không vội vàng mà chậm rãi chăm chú quan sát đối phương. Sự quan sát cận kề đến mức như ông lão hiểu được từng vòng lượn của con cá kiếm dưới mặt nước kia, vòng lượn gần đến lượn xa ông đều cảm nhận được. Vòng tròn lớn, sợi dây câu con cá ấy nặng trĩu và xiết tay ông làm ông nhiều lúc muốn buông xuôi. Ở từng vòng lượn cứ bình tĩnh và chậm rãi, cứ giữ sức, rồi lại vùng vẫy ra xa, đây hung hăng, thể hiện được sự mãnh liệt trước vấn đề sinh mệnh theo bản năng sinh tồn. Nó luôn nỗ lực không rời bỏ để thoát khỏi sự bắt ép của ông lão, không chịu đầu hàng ông. Sự hùng vĩ, to lớn, vẻ đẹp của con cá còn được ông miêu tả tỉ mỉ “đây là con cá khổng lồ, đuôi xanh thẫm, thân hình xòe rộng, một con cá khổng lồ mà cả đời ông mơ ước”, “cái đuôi lớn hơn cả cái lưỡi hái lớn”, cả những vạch dọc người của nó. Sự mạnh mẽ của con vật ấy sống giữa tự nhiên, đầy tính oai phong. Con cá ở đây là biểu hiện chân thực đầy sống động của thiên nhiên hùng vĩ trước cái nhìn của ông - một con người nhỏ bé.

Nhưng liệu ông có để mặc cho con cá ấy thắng mình, hay ông cũng bạo gan, dùng sự kiên trì, dùng trí thông minh để thu phục con cá, dùng sức lực của một người đi biển lâu năm tìm hãm, đấu vật sức lực của con cá. Ông đứng trên bờ, chăm chăm quan sát thì câu chuyện đã không có kịch tính, tình huống đáng nói. Một hình ảnh đẹp được tác giả tập trung khai thác, một con người mạnh mẽ ở trên chiếc thuyền kia, một con cá to lớn ở dưới mặt nước, được nối liên hệ với nhau bằng chiếc móc câu. Cuộc chinh phục tự nhiên cũng được bắt đầu ngay sau mối liên hệ ấy, sau khi con cá mắc câu nó kéo phăng con thuyền đi ra xa đại dương ba ngày hai đêm. Ông đã có những lúc độc thoại với con cá kiếm “đừng nhảy cá”, “cá ơi dẫu sao mày cũng sẽ chết. Mày muốn tao cùng chết nữa à”, “mày đừng giết tao cá à”. Khi nó mệt thì mới lượn vòng dưỡng sức, với ngụ ý luôn không ngại nghĩ ý nghĩ tìm cách thoát khỏi vòng bủa vây của ông lão. Sức dẻo dai của con cá cũng đồng nghĩa với con người trên thuyền, phải chằng con người sắp thua con vật to lớn kia, vì đã có lúc nó làm ông “quá mệt mỏi, “hoa mắt”, chóng mặt, choáng váng, xây xẩm mặt mày”. Ông

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

cũng phải dùng kế, để làm gần với con cá, vì cả hai lúc này đều đã thấm mệt. “Ông lão cứ thu dây, giữ yên sợi dây rồi lại buông.

Ông cũng nuôi trong mình suy nghĩ thông minh, không hề có ý định bỏ cuộc, chỉ là đợi cho con cá thấm mệt rồi mới bắt đầu hành động quyết liệt hơn. Luôn dùng những suy nghĩ, lời nói độc thoại nội tâm để tự căn dặn bản thân không cho phép mình được bỏ cuộc. Khi thời cơ cảm tưởng đã đến lúc, ông đi áp sát con cá, nghĩ rằng chỉ còn cách áp dụng hết sức của mình có được để đâm nó mới mong chiến thắng nó, dồn hết sức, mọi đau đớn, lòng kiêu hãnh của mình vào cú đánh đòn quyết định, nhấc ngọn lao phóng xuống sườn con cá”, con cá chủ quan, khi nhìn nhận cái nguy hiểm gần kề thì đã muộn, mũi dao đã phập vào mình, ”mang cái mệt trong lòng, nó tung mình lên cao trên mặt nước phô bày hết tầm vóc khổng lồ, sức mạnh và vẻ đẹp của nó”. Cuối cùng ông đã chinh phục được nó trước khi nó tìm cách thoát thân được, nhưng cũng không nguôi tiếc nuối khi phải giết nó. Ta có thể thấy được tâm lý, tầm vóc trong suy nghĩ lớn lao của con người, sánh vai với cả vũ trụ, với đại dương, ý chí nỗ lực của cả hai đều được tác giả công nhận, nhưng in đậm lên trên sẽ vẫn dễ hiểu đó là hình ảnh ông lão người lao động bình dị, mà có nghị lực phi thường, ca ngợi về ông cũng chính là sự ca ngợi về chính thể hệ con người trước thiên nhiên bất tận.

Hình ảnh ông lão vật vã đưa con cá thành quả trở về sau những ngày dài chính là biểu hiện cho lý tưởng sống cao cả, không chịu bỏ cuộc, tiếp tục kiên trì mà ông đã lập được kỉ lục. Nhìn lại những những phút giây trải qua chiến đấu không hề đơn giản chút nào với con cá, dùng hết sức lực ông có, thì ông mệt nhoài, nhiều lúc thân xác đã đói meo, lưng đau,.. nhưng với bản lĩnh, với kinh nghiệm của ông đã giúp ông vượt qua hết thử thách này đến thử thách khác mà con cá tạo ra, ông luôn tự dặn lòng, động viên mình, khích lệ cho tinh thần chiến đấu không ngừng nghỉ của bản thân.

Có thể thấy trong câu chuyện là thích hợp, phù hợp, gợi nhắc đến mối liên hệ với nguyên lí tuyệt vời của nhà văn Hemingway “tảng băng trôi” ở đây chính con cá là bề nổi của vấn đề là cuộc đi săn ngang tài ngang sức lần này của ông lão. Để ta thấy được bề chìm rằng trên con đường đi tới thành công sẽ đầy rẫy những khó khăn, không dễ dàng, nhưng nếu có niềm tin bất diệt nơi bản thân, kiên trì theo đuổi đến cùng chắc chắn sẽ thành công. Có thể thấy được trong câu chuyện có những lúc cá và người hiểu nhau, cùng nhau thả mình, cùng nhau chia sẻ những vất vả qua câu nói “tao chưa từng thấy bất kì ai hùng dũng, duyên dáng, bình tĩnh, cao thượng hơn mày, người anh em ạ!”, mà còn là đối thủ ngang tài ngang sức. Hay suy rộng ra có lẽ nó là hình ảnh thiên nhiên luôn gần gũi với con người, nó là nơi uơm mầm giúp cho con người nuôi trong mình những khát khao chinh phục, như những khó khăn thử thách mà con người phải vượt qua, để tiến bộ, để có được cái thành quả.

Đoạn trích chính là tiêu biểu cho một phong cách viết văn của nhà văn Hemingway, bằng cách sử dụng hai hình tượng con cá kiếm và ông lão mang biểu tượng sâu sắc, mang nhiều tầng nghĩa của tác phẩm, đặt con người cô độc vào trong chính hành trình của

Phân tích truyện Ông già và biển cả - Văn mẫu lớp 12

mình, tự chiến đấu, tự chiến thắng bản thân mình vì một khát vọng lớn lao, có thể minh chứng cho một chân lý “con người sẽ luôn sống hết mình với những ước mơ của mình, phải luôn có niềm tin, theo đuổi mục tiêu đến cùng chắc chắn sẽ thành công”, và “con người có thể bị hủy diệt, nhưng không thể bị đánh bại”.